

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

ШАМА І. П.

УДК 378.011.3-051

РОЗВИТОК освітньої політики України на сучасному історичному етапі зумовлений стрімкими соціально-політичними змінами в державі, підписанням Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом. Це дало змогу прийняти низку інноваційних нормативних актів у галузі вищої освіти, які ґрунтуються на засадах Болонського процесу із створення Європейського освітнього простору, зокрема Закон України „Про вищу освіту” (2015 р.).

Реформування вищої освіти зумовлює підвищення суспільних вимог до професіоналізму майбутніх фахівців і суттєві зміни в професійній підготовці.

У Національній доповіді про стан і перспективи розвитку освіти в Україні (2016 р.) наголошено, що „...зміст педагогічної та науково-педагогічної освіти має включати такі гармонізовані основні складові підготовки, як: технологічна (опанування ефективних способів навчання), психологічна (здатність до взаємодії з особистостями, які навчаються, всебічного розуміння їхніх індивідуальностей), культурологічна (осмислення стану і бачення тенденцій цивілізаційного розвитку як сучасного та майбутнього контексту існування людини) і пред-

метна (досконале володіння предметом навчання)” [7, с. 122]. Сучасному суспільству потрібен учитель, який був би спроможний до саморозвитку й самовизначення в різноманітних складних ситуаціях, відкритим до прийняття професійного досвіду інших, здатним до рефлексії та психологічно готовим до виконання професійної діяльності й використання освітніх нововведень. Пріоритетні напрями подальшого розвитку педагогічної теорії та практики ґрунтуються на ідеї радикальних змін і трансформації форм і методів навчання відповідно до нових реалій, і це є найважливішою науковою проблемою.

Концептуальні засади теорії та практики педагогічної освіти репрезентовано в працях таких науковців, як О. Антонова, А. Алексюк, О. Дубасенюк, О. Жук, В. Загвязинський, І. Зязюн, Н. Кузьміна, В. Курило, В. Лозова, О. Мороз, О. Пехота, В. Сластьонін, І. Циркун, О. Щербаков та ін. Проблеми розвитку в студентів педагогічних ВНЗ окремих професійних умінь та якостей приділяли увагу О. Бабакіна, В. Борисов, З. Курлянд, С. Лузгін, О. Малихін. Формування професійної компетентності педагога досліджували В. Адольф, В. Бездухов, Ю. Варданян, А. Маркова, А. Хуторської та ін.

Оскільки педагогічною професією й педагогічною майстерністю

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

можливо оволодіти тільки на індивідуально-особистісному рівні, актуальною сьогодні є проблема формування в майбутнього вчителя індивідуального стилю професійної діяльності, що забезпечує реалізацію його суб'єктної позиції. Стиль, що відповідає індивідуальності педагога, допомагає вирішенню багатьох завдань: забезпечує ефективність педагогічної взаємодії, емоційну гармонію спілкування педагога й учня, сприяє максимальному розкриттю індивідуального потенціалу тих, хто навчається.

Теоретико-методичні проблеми формування індивідуального стилю професійної діяльності вчителя розкрито в студіях Н. Веригіної, І. Вохмяніної, Ж. Ковалів, А. Маркової, О. Прохорової, Н. Рослякової, Г. Торхової та ін. Проте подальшого дослідження потребують питання щодо взаємозв'язку та взаємозумовленості процесу формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів та особливостей соціокультурного розвитку суспільства в сучасних умовах.

Мета статті – схарактеризувати соціокультурні чинники формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів у сучасних умовах.

Проблему індивідуального стилю професійної діяльності вчителів досліджували багато вчених, але існує чимало розбіжностей у тлумаченні цього поняття. Так, у працях багатьох авторів (Ю. Бабанський, О. Бодальов, М. Берштейн, К. Волков, А. Маркова, Н. Маслова, О. Никонова та ін.) проблему індивідуального стилю педагогічної діяльності розглянуто в аспекті найвищого рівня досягнень у діяльності кожного вчителя, його педагогічної майстерності, оптимальної рівноваги особистості вчителя з об'єктивними вимогами навчально-виховного процесу. Стиль педагогічної діяльності розуміється як специфічний прояв індиві-

дуального стилю діяльності, проекція предметної діяльності, важливий засіб адаптації індивідуальності педагога до об'єктивних вимог діяльності. І. Вохмяніна, досліджуючи індивідуальний стиль педагогічної діяльності вчителя музики, розглядає його „як сукупність професійно-педагогічних знань та умінь, індивідуальних властивостей, музично-педагогічних здібностей, які обумовлюють індивідуальну своєрідність застосування ним методів та прийомів у процесі професійної підготовки та музично-педагогічної діяльності” [2, с. 32 – 33]. Ж. Ковалів під індивідуальним стилем професійної діяльності вчителя гуманітарних дисциплін розуміє певну сукупність способів та прийомів роботи, зумовлену особливостями його індивідуально-психологічних характеристик та фаховою специфікою діяльності [3, с. 46].

Зазначені вище підходи висвітлюють різноманітні сторони поняття індивідуального стилю професійної діяльності, що підкреслює його багатокомпонентну природу. При розгляді цього явища недоцільно використовувати лише його взаємозв'язок з особливостями нервової системи або специфікою певної діяльності. Логічно розуміти індивідуальний стиль професійної діяльності як взаємозв'язок індивідуально-психологічних характеристик особистості з особливостями певного професійного поприща, оскільки стиль – це прояв індивідуальності людини в її професійній діяльності.

Аналіз проблеми формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів вимагає дослідження соціокультурних чинників, які впливають на цей процес. Відповідно, важливим методологічним підходом слід визнати соціокультурний підхід (Д. Верч, М. Лапін, П. Сорокін, Н. Яблокова та ін.), відповідно до положень якого соціальний суб'єкт здійснює свою життєдіяльність в умовах соціокультури як взаємозумовленої єдності культури

та суспільства. Соціокультурними чинниками, які опосередковують процес формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів, є, насамперед, статус педагога в сучасному суспільстві, вплив інформаційного простору та інформатизації всіх сфер життєдіяльності людини, соціально-психологічні особливості сучасної молоді, які доцільно розглядати в контексті теорії поколінь.

Філософія освіти розглядає підготовку фахівця як „процес творення, створення людини відповідно до образу, визначеного ідеалом, що складається залежно від усієї сукупності умов і передумов соціокультурного історичного розвитку суспільства” [5, с. 7]. Статус педагога визначається тими соціально-економічними процесами і трансформаціями, які відбуваються в суспільстві. У перехідний період змінюються й цілі педагогічної діяльності, що безпосередньо впливає на особливості професійної діяльності вчителя в сучасних умовах. Певні аспекти цієї діяльності залишаються незмінними, а інші змінюються кардинально. На цей час професійно-педагогічна діяльність учителя орієнтується на підтримку активності, ініціативності, самостійності учнів, обмін знаннями й досвідом між учителем і учнем.

В умовах сучасних соціокультурних викликів необхідно враховувати протиріччя у сфері професійної праці вчителя, які, на думку В. Сластьоніна, можна визначити як протиріччя між: динамікою професійних завдань і внутрішньою неготовністю вчителя до їх здійснення; невизначеністю освітньої політики та прагненням учителя займати чітку й послідовну позицію; природною особистісною потребою вчителя у творчій самореалізації та неможливістю її задоволення; зростаючим обсягом актуальної інформації і старими способами її переробки, зберігання та передачі; потребою суспільства в послугах педагогічної праці і скороченням резервів робочого часу вчи-

телів, а також зменшенням чисельності й низьким матеріальним рівнем учительських кадрів [9, с. 28]. Особливої уваги заслуговують протиріччя щодо суб'єктивного ставлення вчителів до своєї праці. Так, більшість учителів, високо оцінюючи значущість професії, виявляються не задоволені своєю роботою в школі. Усе це призводить до того, що спостерігається висока плинність педагогічних кадрів, низький приплив молодих учителів у школу, відсутність мотивації до педагогічної творчості, саморозвитку в професії [Там само]. Однією з причин такої ситуації є суттєве ускладнення педагогічної діяльності, а отже, підвищення вимог до вчителя. Сьогодні педагог усе більш постає не просто як „транслятор” інформації, а скоріше, як організатор і координатор різноманітних соціально-педагогічних умов, що забезпечують формування в учня „суб'єкт-суб'єктних” взаємин, цілеспрямованого становлення й розвитку його особистості.

О. Піскунова зазначає, що на сучасному етапі розвитку школи в професійно-педагогічній діяльності вчителя виділяється певна сукупність нових функцій, що зумовлені соціокультурними чинниками, а саме: сприяння освіті школяра, що виявляється у створенні засобами педагогічної діяльності умов для виявлення самостійності, творчості, відповідальності учня в освітньому процесі й формуванні в нього мотивації неперервної освіти; функція, спрямована на особистість учителя – саморефлексія й самоосвіта; функція проектування, що виявляється в діяльності вчителя в спільному зі школярем проектуванні індивідуального освітнього маршруту; управлінська функція – участь учителя у визначенні освітньої політики школи, місцевого співтовариства, країни, координація діяльності суб'єктів освітнього процесу [8, с. 10 – 11]. Готовність майбутнього вчителя до реалізації нових

функцій професійно-педагогічної діяльності залежить від організації підготовки вчителя, яка передбачає орієнтацію на вирішення професійних завдань, що відповідають сучасним цілям освіти та потребують ціннісно-смыслового самовизначення майбутнього вчителя [Там само, с. 13].

Сучасний етап розвитку цивілізації характеризується наскрізною інформатизацією всіх сфер життя, зокрема й освіти. Особливу роль у формуванні освітньої системи виконує глобальна інформаційна мережа Інтернет, яка сприяє становленню нових типів людського спілкування, відкритості суспільства й людини тощо.

Формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів відбувається в умовах стрімкого зростання інформації як важливого чинника успішної професійної діяльності. Так, заслуговує на увагу позиція С. Вершловського, який на підставі аналізу результатів соціологічних досліджень зазначає, що „девальвація половини знань відбувалася у XVIII ст. протягом життя 12 поколінь, тобто протягом життя одного покоління застарівало приблизно 10% знань, набутих у юнацтві. У середині XX ст. знання застарівають наполовину через 5 – 6 років або знецінюються на 97% у процесі виробничого життя випускника університету” [1, с. 349]. За даними американських економістів, щорічно оновлюються 5% теоретичних та 20% практичних знань, які мають фахівці різних спеціальностей [Там само].

Діяльність учителя розгортається сьогодні в умовах розвитку інформаційних технологій, що виокремлює як одну з головних особливостей домінуючу роль знання та інформації. Головною дієвою силою освітньої діяльності сьогодення постає інтелект у взаємодії з духовно-моральним складником. Виникнення інформаційної, або віртуально-символічної,

реальності підвищує відповідальність учителя за результати навчального процесу та його головного суб'єкта – учня. Розвиток науки та інформаційних технологій відкриває для вчителя нові можливості в професійній діяльності, дають змогу реалізовувати освітньо-педагогічні практики різних епох і культур [4].

Вплив інформаційного середовища на процес професійної підготовки майбутніх учителів має комплексний характер. *По-перше*, інформатизація навчально-виховного процесу ВНЗ передбачає використання різноманітних електронних засобів навчання (комп'ютерні класи з підключенням до мережі Інтернет, інтерактивні дошки, проектори тощо), новітніх форм, методів і технологій навчання (створення презентацій, електронних постерів, квестів, кейсів, електронне тестування як форма контролю рівня знань, використання соціальних мереж для обміну навчальною інформацією з викладачами й іншими студентами та ін.), що відкриває більші можливості для підвищення ефективності навчально-виховного процесу порівняно з традиційним навчанням. Тим самим збагачує сприйняття навчального матеріалу, удосконалює процес засвоєння знань студентів. *По-друге*, використання Інтернету для навчання визначає необхідність формування в студентів навичок пошуку, аналізу та систематизації інформації. Також для створення навчального контенту необхідно опанування різними програмними продуктами, що веде за собою підвищення інформаційної компетентності майбутніх учителів. Різноманітність інформації, її незліченна кількість, варіативність інформаційного інструментарію дають змогу розвивати пізнавальну активність кожного студента, створювати унікальний творчий продукт. Отже, навчання в умовах інформаційного навчального простору сприяє формуванню індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів.

Соціально-психологічні особливості сучасної молоді як важливий чинник становлення особистості майбутнього вчителя доцільно розглядати в контексті *теорії поколінь*, яка була репрезентована в 1991 році Нілом Хау (Neil Howe) і Вільямом Штрауссом (William Strauss). За цією теорією покоління змінюють одне одного раз на 20 – 25 років. Нещодавно оформилося покоління – центеніали, покоління Z, яке народилось після 2000 року. Це покоління з'явилося в епоху Інтернету, про них кажуть народилися з „кнопкою на пальці”, вони не знають життя без гаджетів, проводять зі смартфонами і планшетами більш ніж 8 годин на добу, на кожен крок у них є електронні додатки [11]. Центеніали, як зазначають дослідники, мають певні проблеми із концентрацією, не можуть тривалий час утримувати увагу, тому краще сприймають коротку й наочну інформацію. Вони надають перевагу відеоряду замість читання, таким чином отримують більше інформації за короткий час. Вони звикли думати глобально, тому що миттєво можуть отримати інформацію зі всього світу. Центеніали спрямовані на пошукову діяльність та дослідження, але не люблять повертатися до одного питання кілька разів, знають, за якими законами живе інформація. Найголовніше, що відрізняє це покоління від попередніх, – індивідуалізація, молоді люди впевнені у своїй винятковості, унікальності, не вважають себе єдиним поколінням, оскільки, на їхню думку, кожен може робити те, що захоче, і „ми всі різні”. На перший ціннісний план виходить успіх, правильно обраний життєвий шлях, різноманітність, задоволення від життя, щастя.

Особливості представників сучасного покоління розглядаються й у співвідношенні понять „цифровий абориген” та „цифровий мігрант”. Ці поняття зв'язують з іменем Марка Пренскі, який увів їх у своїй роботі *Digital Natives, Digital Immigrants* (2001 р.)

[12]. „Цифрові аборигени” – це покоління, яке росло разом з новими цифровими технологіями, у результаті чого вони думають й обробляють інформацію принципово по-новому, ніж їхні попередники. Ці відмінності набагато глибші, ніж підозрюють більшість викладачів. Для теперішнього покоління все „рідне” в цифровому світі й Інтернеті. „Цифрові мігранти” – ті, хто народився раніше і вимушені пізнавати світ цифрових технологій для успішного існування в сучасній дійсності. Вони мають змогу опанувати методи роботи в інформаційному просторі, але в них назавжди залишиться емігрантський „акцент”, тому що це – об'єктивна реальність.

Майбутній учитель – це молода людина, яка характеризується професійною самовизначеністю до висококваліфікованого виконання функцій фахівця освітньої галузі. Молодь – це соціально-демографічна група, відокремлена на основі сукупності вікових характеристик і особливостей соціального стану. Молодість як певна визначена фаза, етап життєвого циклу біологічно універсальна, але її конкретні вікові рамки, пов'язаний з нею соціальний статус і соціально-психологічні особливості мають соціально-історичну природу і залежать від суспільного ладу, культури та властивих цьому суспільству закономірностей соціалізації.

Основними фундаментальними підходами до вивчення сучасної молоді є соціологічний і психологічний підходи. Психологічний зміст молодості пов'язано з розвитком самосвідомості, вирішенням завдань професійного самовизначення й вступу до дорослого життя. У молодості людина стверджує себе в обраній справі, набуває професійної майстерності, і саме в молодості завершується професійна підготовка, а отже, і студентська пора. Найлегше здобуваються всі необхідні в обраній

професії знання, уміння й навички, розвиваються необхідні спеціальні особистісні й функційні якості (організаторські здібності, ініціативність, мужність, винахідливість, необхідні в низці професій, чіткість і акуратність, швидкість реакцій тощо) [10, с. 9].

Вік 18 – 20 років – це період найбільш активного розвитку моральних і естетичних почуттів, становлення і стабілізації характеру і, що особливо важливо, освоєння повного комплексу соціальних ролей дорослої людини: суспільних, професійно-трудова та інших. Із цим періодом пов'язано початок „економічної активності”, під якою демографи розуміють включення людини в самостійну виробничу діяльність, початок трудової біографії та створення власної сім'ї. Перетворення мотивації, усїєї системи ціннісних орієнтацій, з одного боку, а також інтенсивне формування спеціальних здібностей у зв'язку з професіоналізацією, – з іншого, виділяють цей вік у якості центрального періоду становлення характеру й інтелекту [10, с. 9 – 10].

Формування особистості молодої людини здійснюється сьогодні під впливом кількох відносно автономних соціальних чинників, найважливішими з яких є: сім'я (родина), школа, спільнота однолітків (молодіжні організації, різноманітні неформальні, стихійні групи та співтовариства), засоби масової інформації. Уже сама численність цих інститутів і засобів впливу надає особистості, що формується, значно більший ступінь автономії від кожного з них окремо як ніколи в минулому.

Отже, на формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів, який характеризується взаємозв'язком індивідуально-психологічних характеристик особистості та особливостей певної професії, впливають різні соціокультурні чинники – глобалізація, трансформація статусу вчителя в сучасних умовах, інформаційне середовище, особливості

нового покоління молодих людей як покоління Z, своєрідність соціально-психологічних рис сучасної молоді. Майбутні вчителі – діти нового інформаційного простору, свій індивідуальний спосіб взаємодії з інформацією вони будуть застосовувати й в професійній діяльності, тим самим їм легше буде взаємодіяти з учнями, оскільки вони будуть спілкуватись „одноєю мовою”. Безліч можливостей застосування інформаційних технологій у професійній діяльності дає змогу майбутнім учителям бути більш мобільними, гнучкішими, мати більше засобів для втілення своїх професійних прагнень. Доступність і різноманітність інформації дає змогу майбутнім учителям з легкістю опановувати й застосовувати новітні технології, виробляти свої індивідуальні підходи до професійної діяльності. Сучасна молодь відрізняється від попередніх поколінь прагненням до відкриттів, розробок і досліджень, це допоможе майбутнім учителям творчо підходити до своєї професії, виробляти свій унікальний стиль професійної діяльності.

Перспективи подальшої розвідки цієї проблеми пов'язані із виявленням і виокремленням інших соціокультурних чинників, дослідженням їх впливу на процес формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів.

Література

1. Вершловский С. Г. От образования взрослых к непрерывному образованию / С. Г. Вершловский // Непрерывное образование как социальный факт : монография / сост. Н. А. Лобанов, Е. Куля и М. Пэнковска ; под науч. ред. Н. А. Лобанова, В. Н. Скворцова. – СПб. : ЛГУ им. А. С. Пушкина, 2011. – С. 349–395.

2. Вохмяніна І. В. Формування індивідуального стилю педагогічної діяльності майбутнього вчителя музики : дис.

...канд. пед. наук : 13.00.04 / Вохмяніна Ірина Вадимівна. – Х., 2009. – 210 с.

3. Ковалів Ж. В. Формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін : дис. ...канд. пед. наук : 13.00.04 / Ковалів Жанна Володимирівна. – О., 2005. – 208 с.

4. Кравченко А. А. Архетип учителя: ідея, образ, відповідальність : монографія / А. А. Кравченко ; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Мін-во освіти і науки України. – Л. : Вид-во „Ліга-Прес”, 2013. – 421 с.

5. Кузьміна Н. В. Профессионализм деятельности преподавателя и мастера производственного обучения профтехучилища / Н. Кузьміна. – М. : Высш. шк., 1989. – 167 с.

6. Макарова Л. Н. Теоретические основы развития индивидуального стиля педагогической деятельности преподавателя высшей школы : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Макарова Людмила Николаевна. – Белгород, 2000. – 449 с.

7. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – К. : Пед. думка, 2016. – 448 с.

8. Пискунова Е. В. Социокультурная обусловленность изменения функций профессионально-педагогической деятельности учителя : автореф. дис. на соиск. науч. степ. д-ра пед. наук : спец. 13.00.01 „Общая педагогика, история педагогики и образования” / Е. В. Пискунова. – СПб., 2005. – 45 с.

9. Подымова Л. С. Педагогика : учеб. для бакалавров / Л. С. Подымова, В. А. Слостенин ; под общ. ред. Л. С. Подымовой, В. А. Слостенина. – М. : Изд-во Юрайт, 2014. – 332 с.

10. Психологічні особливості студентського віку. На допомогу кураторам. Вип. 3 / уклад. : Л. М. Яворовська, Р. Ф. Камишнікова, О. Є. Поліванова,

С. Г. Яновська, С. М. Куделко. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 88 с.

11. Howe Neil; Strauss, William (1991). Generations: The History of America's Future, 1584 to 2069. New York: William Morrow & Company.

12. Marc Prensky, (2001) Digital Natives, Digital Immigrants Part 1, On the Horizon, Vol. 9 Issue: 5, pp.1 – 6.

* * *

Шама І. П. Соціокультурні чинники формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів у сучасних умовах

У статті проведено аналіз підходів до визначення поняття „індивідуальний стиль професійної діяльності майбутніх учителів”, які висвітлюють різноманітні сторони цього поняття й підкреслюють його багатокомпонентну природу. Розкрито сутнісні ознаки соціокультурного підходу до дослідження особливостей майбутніх учителів у контексті формування індивідуального стилю професійної діяльності в сучасних умовах. Схарактеризовано соціально-психологічні характеристики молоді, які залежать від суспільного ладу, культури та властивих сучасному суспільству закономірностей соціалізації. Визначено особливості статусу педагога в суспільстві, протиріччя у сфері професійної праці вчителя в сучасних соціокультурних умовах. Розкрито вплив інформаційного середовища на процес професійного становлення майбутніх учителів. Виявлено соціально-психологічні особливості сучасної молоді як покоління Z у контексті теорії поколінь, схарактеризовано основні риси сучасної студентської молоді як „цифрових аборигенів”. Схарактеризовано вплив виявлених соціокультурних чинників на процес формування індивідуального стилю майбутніх учителів у сучасних умовах.

Ключові слова: майбутні учителі, індивідуальний стиль професійної діяльності майбутнього вчителя, соціокультурні

чинники, статус педагога, покоління Z, інформаційне середовище.

Шама И. П. Социокультурные факторы формирования индивидуального стиля профессиональной деятельности будущих учителей в современных условиях

В статье проведен анализ подходов к определению понятия „индивидуальный стиль профессиональной деятельности будущих учителей”, которые освещают различные стороны этого понятия и подчеркивают его многокомпонентную природу. Раскрыто сущностные признаки социокультурного подхода к исследованию особенностей будущих учителей в контексте формирования индивидуального стиля профессиональной деятельности в современных условиях. Охарактеризованы социально-психологические характеристики молодежи, которые зависят от общественного строя, культуры и свойственных современному обществу закономерностей социализации. Определены особенности статуса педагога в обществе, противоречия в сфере профессионального труда учителя в современных социокультурных условиях. Раскрыто влияние информационной среды на процесс профессионального становления будущих учителей. Выявлены социально-психологические особенности современной молодежи как поколения Z в контексте теории поколений, охарактеризованы основные черты современной студенческой молодежи как „цифровых аборигенов”. Охарактеризовано влияние выявленных социокультурных факторов на процесс формирования индивидуального стиля будущих учителей в современных условиях.

Ключевые слова: будущие учителя, индивидуальный стиль профессиональной

деятельности будущего учителя, социокультурные факторы, статус педагога, поколение Z, информационная Среда.

Shama I. P. Socio-cultural factors of formation of an individual style of professional activity of future teachers in modern conditions

The article analyzes approaches to the definition of a term „individual style of professional activity of future teachers” which are elucidating different sides of this term and emphasize its multi-component nature. There are identified essential features of the socio-cultural approach to the study of the particular qualities of future teachers in the context of the formation of an individual style of professional activity in modern conditions. The socio-psychological characteristics of young people, which depend on the social system, culture and the social patterns inherent to the modern society are characterized. There are determined specific features of the status of a teacher in society, the contradictions in the professional work of teachers in modern social and cultural conditions. The influence of the information environment on the process of professional development of future teachers has been shown. Socio-psychological features of modern youth as Generation Z in the context of the theory of generations are brought out, the main features of modern student youth as digital natives are characterized. The influence of the revealed socio-cultural factors on the process of forming the individual style of future teachers in modern conditions is characterized.

Key words: future teachers, individual style of professional activity of future teacher, socio-cultural factors, the status of teacher, Generation Z, information environment.

Стаття надійшла до редакції 02.06.2017 р.

Прийнято до друку 14.06.2017 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Караман О.Л..